BELGISCHE NATIONALE BOND
TEGEN HET VENERISCH GEVAAR
LIVOORNSTRAAT, 80, BRUSSEL
Telefoon 486.73

—

DE GESLACHTZIEKTEN

Raadgevingen voor de Studenten

Leest dit aandachtig in het belang van uwe toekomst.

Spreekt daarover met uwe vrienden.

Inlichtingen worden door den Belgischen Nationalen Bond tegen het Venerisch gevaar verstrekt.

IMPRIMERIE C. FISCHLIN & FILS. TÉLÉPHONE 232.16

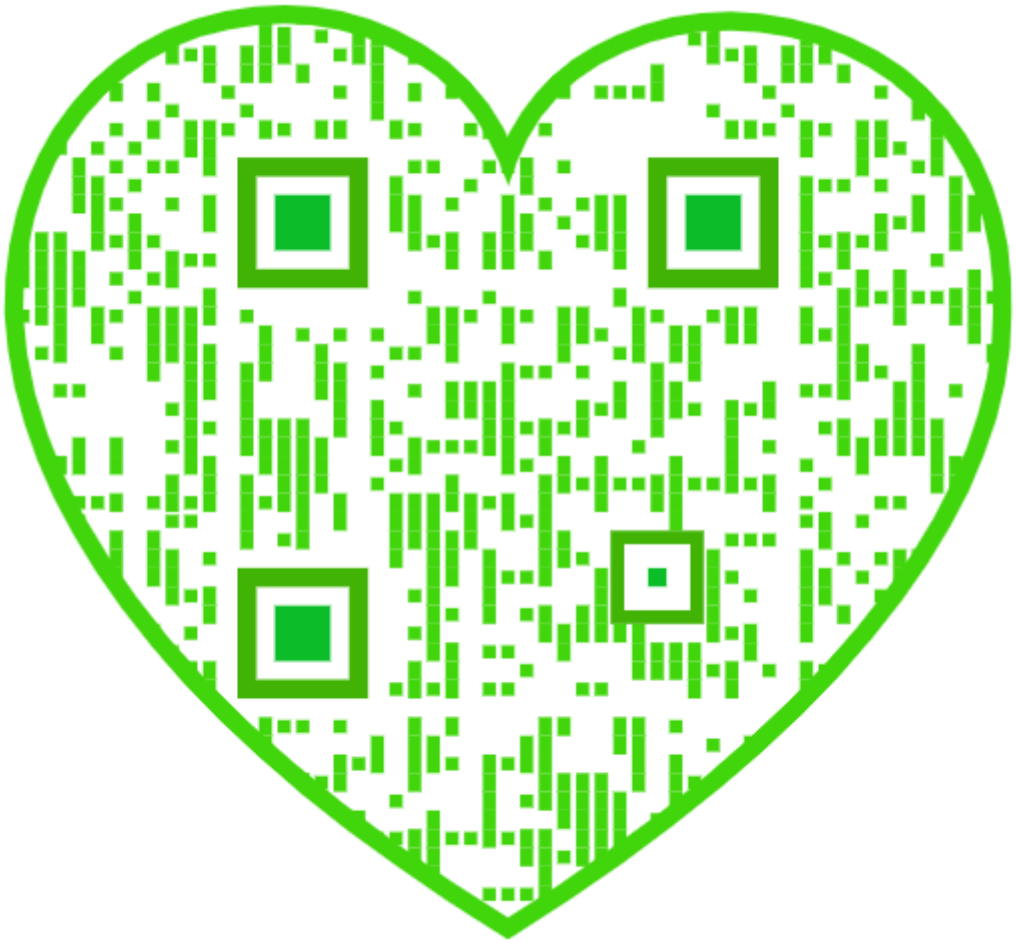

Belgische Nationale Bond tegen het Venerisch gevaar

onder de hooge bescherming van H.M. de Koningin der Belgen

EERE COMMISSIE :

Z. E. Cardinaal MERCIER.
De HH. BRUNET, voorzitter der Kamer.
Baron 't KINT DE ROODENBEKE, Voorzitter van het Belgisch Senaat.
BERRYER, minister van Binnenlandsche Zaken en Openbare Gezondheid.
M. FORTHOMME, Minister van Landsverdediging.
M. FRANCK, Minister der Koloniën.
MASSON, minister van Justitie.
M. MOYERSOEN, Minister van Werk en Nijverheid.
M. NOLF, Minister van Kunsten en Wetenschappen.
BECO, gouwheer van Brabant.
MAX, burgemeester der stad Brussel.
M. VANDERVELDE, Staatsminister.

UITVOERENDE COMMISSIE :

Voorzitter : Professor BAYET.

Onder-voorzitters : Prof. MORELLE, afgevaardigde der Univereiteit van Leuven.
Dr. LECLERC-DANDOY, voorzitter van de Bondscommissie voor zedelijke propaganda.

Schatbewaarder : Prof. M. PHILIPPSON, hoogleeraar te Brussel.

Bestuurster-afgev. : Mevr. William BURLS, algemeene Secretaarster van den Belgischen Nationalen Bond tegen den Kanker.

Algemeene Secretaarster : Mej. JACOBS-PAUWELS.

Raadgevers Mevr. Jane BRIGODE, voorzitster van den Vaderlandschen Bond der Belgische Vrouwen.
Prof. DEPAGE, voorzitter van het Roode Kruis van België.
Mevr. DERSCHEID-BRAUN, voorzitster van de Bondscommissie voor socialen bijstand.
Luit. kolonel GLIBERT, afgevaardigde van het ministerie van Landverdediging.
Dr. MALVOZ, hoogleeraar te Luik.

HOOGERE RAAD :

Prof. BORDET, afgevaardigde der Hoogeschool van Brussel.

Dr. BOULENGER, voorzitter der « Société d'Eugénique ».

M. CARLIER, voorzitter van het « Comité Central Industriel de Belgique ».

Dr. DE KEYZER, algemeen secretaris der « Société de Dermatologie ».

Dr. J. DE MOOR, hoogleeraar te Brussel.

M. DE MYTTENAERE, secretaris van den Nationalen Bond voor onzijdige maatschappijen van bijstand.

Dr. DERSCHEID-DELCOURT, voorzitster van den Bond der Universitaire Vrouwen.

Kan. DE SMET, afgevaardigde van Z. E. Kardinaal Mercier.

Dr. Jean DE SMETH, geneesheer aan de gasthuizen te Brussel.

Abbé EECKHOUD, bestuurder van het secretariaat der Christelijke maatschappijen van onderlingen bijstand.

M. F. FISCHER, volksvertegenwoordiger, schepen der Gemeente Schaerbeek.

Dr Paul FRANÇOIS, hoofdgeneesheer van het Gasthuis van dermatologie van Antwerpen.

Dr. GALLEMAERTS, hoogleeraar te Brussel.

Dr. GENGOU, hoogleeraar te Brussel.

Dr. HAIBE, bestuurder van het provincielaboratorium van Namen.

Dr. HENSEVAL, hoogleeraar te Gent.

Prof. HERMAN, bestuurder van het provincielaboratorium van Henegouwen.

M. E. HOUSIAUX, afgevaardigde van de pers.

M. JAUNIAUX, secretaris van den Nationalen Bond der socialistische maatschappijen van onderlingen bijstand.

Prof. LEY, voorzitter van den Bond der Belgische antialcoholische Kringen.

Dr LOMRY, gezondheidsopziener van het gouvernement.

Dr. LOONTJENS, voorzitter der « Fédération médicale belge ».

M. Is. MAUS, algemeene bestuurder aan het Ministerie van Justitie.

Prof. MINNE, afgevaardigde der Hoogeschool van Gent.

M. PECHER, voorzitter van den Nationalen Bond der liberale maatschappijen van onderlingen bijstand.

Dr POIRIER, hoofdgeneesheer der gasthuizen van Antwerpen.

R. P. RUTTEN, senator.

M. A. SLUYS, voorzitter van den Onderrichts-Bond.

Dr R. SAND, secretaris van den Internationalen Bond der Maatschappijen van het Roode-Kruis.

Prof. TROISFONTAINES, afgevaardigde der Hoogeschool van Luik.

Dr. VAN CAMPENHOUT, afgevaardigde voor de koloniale afdeeling van den Bond.

Juff. VANDEWIELE, voorzitster van den Nationalen Raad der Vrouwen.

Prof. VAN ERMENGEM, afgevaardigde van de Academie voor Geneeskunde.

Monseigneur VAN ROEY, vicaris-generaal, afgevaardigde van Z. E. Kardinaal Mercier.

M. VELGHE, algemeen bestuurder in het ministerie van Binnenlandsche Zaken.

Dr. VERVAECK, voorzitter der « Ligue d'hygiène mentale ».

Dr. M. WILLEMS, afgevaardigde der protestantsche kerken.

Luit.-generaal WILMAERS, afgevaardigde van het ministerie van Landsverdediging.

BELGISCHE NATIONALE BOND
TEGEN HET VENERISCH GEVAAR
LIVOORNSTRAAT, 80, BRUSSEL
Telefoon 486.73

DE GESLACHTZIEKTEN

Raadgevingen voor de Studenten

Leest dit aandachtig in het belang van uw toekomst.

Spreekt daarover met uwe vrienden.

Inlichtingen worden door den Belgischen Nationalen Bond tegen het Venerisch Gevaar verstrekt.

AAN DE STUDENTEN

Als de student, pas uit de school gekomen, zijn universitaire studiën aanvangt, is hij op zijn nieuw leven hoegenaamd niet voorbereid; men heeft de deuren van atheneum of college voor hem wijd open gezet, hij kent de hinderpalen niet van de nieuwe loopbaan.

Het is nauwelijks te gelooven dat, buiten enkele zeldzame uitzonderingen, de meeste hoogstudenten over de geslachtsziekten, waaraan zij door hun leeftijd en door den plotselingen overgang van een bewaakt tot een vrij leven bijzonderlijk blootgesteld zijn, niets weten.

Wel spreken zij onder elkaar over geslachtsziekten, als over een grap, en beschouwen ze als een vrij onaangename boete vòor hun minnarijtjes; soms zelfs zijn zij daarover trotsch, als over een bewijs van verovering of van bijval.

Deze regels hebben tot doel deze leemte in de geslachtelijke opleiding van onze hoogstudenten aan te vullen. Wij verzoeken ze dringend die met oplettendheid te willen lezen : het geluk van gansch hun leven hangt er wellicht van af.

VOORNAAMSTE KENTEEKENS VAN DE GESLACHTSZIEKTEN

De voornaamste geslachtsziekten, waarover wij ons hier alleen bezighouden zijn de syphilis, gewoonlijk venusziekte genoemd, en de blennorrhagie of druiper.

De syphilis is een algemeene ziekte, een ziekte van het gansche lichaam, die met eene wonde, *sjanker* genoemd, aanvangt; deze is een al of niet verzwerende knobbel. waardoor de smetstof binnendringt. Daar ontwikkelen en vestigen zich de microben die de kwaal veroorzaken, de *treponœma* of *spirochœte pallidum*. Weldra verspreiden zich de microben in het gansche lichaam, door de tusschenkomst van het bloed, en aldus wordt de ziekte algemeen. Te gelijker tijd met deze verspreiding ontstaan *huiduitslag, slijmvliesverzweringen, lymphklieren, zwellingen, haarverlies, hoofdpijn,* alle kenteekens van de algemeene besmetting. Later verminderen deze zichtbare kenteekens, zoodanig zelf dat de zieke zich genezen kan achten. Niettemin ontstaan dikwijls, gedurende verscheidene jaren soms, nieuwe meer plaatselijke ziekteaanvallen; het zijn de voor de besmetting zoo gevaarlijke *hervallingen*. Eindelijk verandert de ziekte en schijnt zij voorbij; de zieke bemerkt dan geen zichtbare kenteekens meer. O, misleidende gerustheid! Juist op dat oogenblik is de syphilis het gevaarlijkst, omdat zij gluipend het lichaam aantast en met haar vergift doordringt. Indien op dat oogenblik het bloed volgens de methode van Bordet-Wasserman wordt onderzocht, vindt men er het zekerste bewijs in van de werkzame aanwezigheid van de smetstof.

Later zal de ziekte die men als uitgedoofd aanzag, opnieuw op verschrikkelijke wijze woeden; in de late tijdperken is de syhilis gekenmerkt door *verzweringen, beenvliesgezwellen, beenderverwoestingen* die soms afgrijzelijke verminkingen veroorzaken, of wel ook, wat nog meer gebeurt, door de langzame vernieling van de hoofdorganen, de hersenen, de lever, het hart, de nieren.

Treedt de zieke in het huwelijk, voor hij genezen is, zoo besmet hij gewoonlijk zijn vrouw, en zijn zijne kinderen door erfelijke syphilis aangetast; de familie die hij wenschte tot stand te brengen wordt op ellendige wijze besmet, voor altijd bezoedeld en soms vernietigd.

De druiper, door een microbe, *gonococcus* genoemd, veroorzaakt, is geen algemeene ziekte; deze begint gewoonlijk in de waterorganen en in de geslachtsdeelen, en brengt geen algemeene vergiftiging van het lichaam te weeg, zooals de syphilis.

Bij den man ontstaan afscheidingsvochten uit de pisbuis, zeer overvloedig gedurende het acute tijdperk; later, als de ziekte in het slepend tijdperk geraakt, bemerkt men alleen een witten droppel, de zoogenaamde smetlek, aan de pisbuisopening; dit vocht bevat nog gonococcus-microben, en hun besmettingsvermogen, dat de zieke niet vermoedt, is een zeer krachtige oorzaak van het verspreiden van de kwaal.

In de meeste gevallen ontstaat te gelijker tijd een *teelbalontsteking* waardoor het orgaan onvruchtbaar wordt, of ook de *ontsteking van de blaas*, dan *vernauwing van de pisbuis*, en later eene *voorstanderuitzetting*. Deze verwikkelingen zijn altijd gevaarlijk.

Bij de vrouw, is de besmetting veel erger dan bij den man. Zij begint in de scheede waarin zij een afscheiding eerst van slijm, dan van etter, veroorzaakt; de besmetting treedt verder in de baarmoeder, de eierstokken, de weefsels van het kleinbekken, de pisbuis, de blaas.

Eens de vrouw besmet, is het zeer moeilijk de gonococcus-microben te vernietigen, omdat het geslachtsstelsel zeer ingewikkeld en zeer diep is.

2° HET GEVAAR DER GESLACHTSZIEKTEN VOOR DEN MENSCH EN VOOR DE SAMENLEVING

Wij wenschen in korte woorden het gevaar der geslachtsziekten voor den mensch en voor de maatschappij te doen uitschijnen; gij zult begrijpen hoe erg deze maatschappelijke kwalen zijn, en hoe onvoorzichtig het is daaraan de noodige oplettendheid niet te schenken, vooral op uwen leeftijd, als die kwalen U bedreigen.

De syphilis is een erge maatschappelijke ziekte, die buitenwoon verspreid is. In groote gemeenten, zooals Brussel, komt de verhouding der inwoners die aan syphilis lijden of geleden hebben op 10 p. h. van de geheele bevolking, en deze verhouding stijgt tot 15 p. h. als men alleen met de inwoners beneden de 25 jaar rekening houdt. Deze verhouding is lager in de kleine gemeenten en op het platteland, alhoewel sedert den oorlog en de militaire bezetting, de ziekte toegenomen heeft. Maar in de nijverheidsstreken van ons land

is de ziekte even verspreid als in de groote steden. Houdt men rekenschap met deze verschillen in de verspreiding, dan kan men voor gansch België de hoeveelheid syphilislijders en personen die door syphilis werden aangetast, wel op 300,000, misschien op 400,000 schatten.

Welke is de tol die deze ontzaglijke hoeveelheid zieken aan den dood betalen? Die is ontzaglijk groot : erge slepende ziekten, verlammnig en zinneloosheid, hart-, lever en nierziekten.

Daarom is ook de sterfte onder de syphilislijders grooter dan bij normale menschen van den zelfden leeftijd, namelijk ongeveer twee maal grooter.

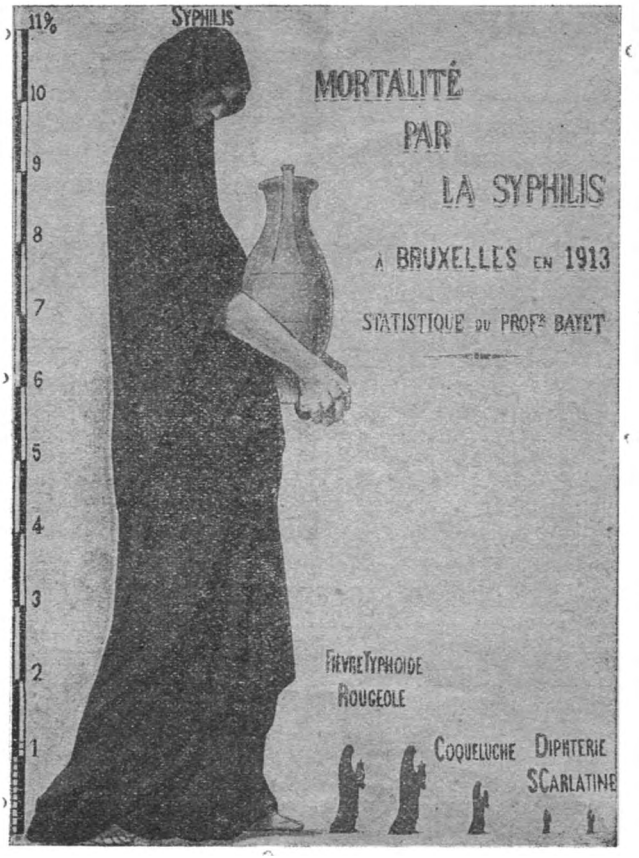

Te Brussel sterven 11 p. h. der inwoners door syphilis; door de vergelijking met andere besmettelijke doodelijke ziekten, kan men het belang van de kwaal vaststellen.

In Frankrijk sterven jaarlijks 120,000 menschen door syphilis; in België maakt aangeworven en overgeërfde syphilis 12,000 slachtoffers per jaar.

Daarenboven tast de kwaal het geslacht aan : het kind wordt vóór en na de geboorte aangetast; miskramen, en doodgeboren kinderen bij de besmette vrouw. Onder de kinderen die dan levend ter wereld komen, sterven 50 p. h. in het eerste halfjaar, 25 p. h. in het tweede halfjaar, 16 p. h. onder de 10 jaren.

Een ander statistiek brengt tot het besluit dat *honderd* aan syphilislijdende huisgezinnen, niet meer dan *zes* normale kinderen op drie jaren kunnen voortbrengen.

Het verlies aan arbeid en aan geld kan op 50,000,000 frank per jaar voor België worden geschat, de behandelings- en verplegingskosten welke zeer hoog loopen, niet inbegrepen.

De druiper is nog meer verspreid dan de syphilis. Wie een gedacht wil hebben over de groote verspreiding van die ziekte in zekere standen, vrage het aan Dr Blaschko, die onder de studenten te Berlijn, 25 p. h. besmette, gedurende het eerste jaar van het universiteitsleven heeft gevonden.

Het onmiddellijk gevaar is bij den man niet zeer groot, maar de latere gevolgen zijn erg : de 2/3 der ziekten van het pisstelsel, blaasontstekingen, vernauwingen, enz., zijn de gewone gevolgen daarvan.

Bij de vrouw, worden de geslachtsdeelen, baarmoeder, eierstok, enz., gewoonlijk aangetast; meer dan 4/5 der vrouwenziekten hebben hun oorsprong in deze kwaal, ziekten die het leven tot een ellende maken, en heel dikwijls den dood veroorzaken.

Het grootste gevaar is echter de *onvruchtbaarheid;* deze kan aan den man liggen, als gevolg van teelbalontstekingen, maar vooral aan de vrouw, als gevolg van ontstekingen en etteringen van baarmoeder en eierstokken.

3° HOE EN WAAR WORDT MEN DOOR GESLACHTSZIEKTEN AANGETAST ?

De ontucht, onder al haar vormen, is de onzuivere bron der meeste geslachtsziekten.

Gij weet dat de ontuchtige vrouwen onder twee soorten worden gebracht : 1) degene die ingeschreven zijn, die een kaart van de politie dragen, en die onder een regelmatig toezicht der bestuurs-

geneesheeren staan; worden die vrouwen ziek bevonden, dan moeten zij naar het gasthuis gaan, waar zij tot na het verdwijnen der besmettelijke letsels worden verpleegd.

Deze vorm van de ontucht is zeker het minst verspreid; in een groote stad zooals Brussel zijn er slechts 300 ontuchtige vrouwen ingeschreven. Maar benevens de bewaakte ontucht, heerscht de geheime ontucht, die meer dan 20 maal uitgebreider is dan de bewaakte, en waaraan vrouwen zich overgeven, die buiten het toezicht der zedenpolitie staan.

Nevens deze twee vormen van de ontucht, is er nog een die zich op verscheidene wijzen verbergt : het is de ontucht van de meiden van koffiehuizen, vooral van gemeene kroegen, van dancings en van allerlei slechte huizen, in een woord, van de meiden die onder den schijn van een beroep haar lichaam veil hebben. Er zijn te Brussel van 10 tot 15 duizend ontuchtige vrouwen.

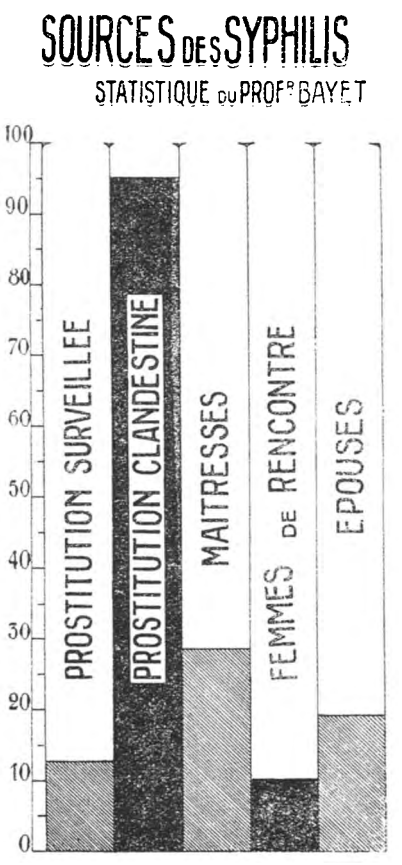

Het is verkeerd te denken dat bij de bewaakte ontucht, een geneeskundig onderzoek een voldoende waarborg is; verre van daar. Zelfs als het onderzoek met al de noodige zorg gedaan wordt, ontsnappen besmettelijke letsels gemakkelijk aan de aandacht der geneesheeren; soms komen de letsels tusschen twee bezoeken te voorschijn. Dan is de officiëele waarborg ondoeltreffend.

De geheime ontucht echter, onder al hare vormen, veroorzaakt in meer dan de helft der omstandigheden de besmetting. Gij kunt daarvan een denkbeeld hebben met de hiernevens staande tabel te bestudeeren, die de oorzaken van syphilis onder de werkersbevolking te Brussel aantoont.

Dit is gemakkelijk te begrijpen : *ieder ontuchtige vrouw wordt door blennorrhagie of syphilis aangetast gedurende het eerste jaar*

van haar vernederend bedrijf. Over het algemeen zijn de heimelijk ontuchtige vrouwen jonger dan de andere; zij zijn beginnelingen, zij verzorgen zich minder, en daarom zijn zij ook gewoonlijk de draagsters van zeer besmettelijke en zeer sterke vormen van de ziekten. Die soort van ontucht is bijzonder gevaarlijk.

De jongeling moet zich beslist van dezen onteerenden vorm van de liefde afkeeren en begrijpen dat ieder betaalde vrouw als het ware een zieke vrouw is, hoe gezond ze ook moge schijnen. Hij moet de vrouwen van lichte zeden, bar- en kroegmeiden wantrouwen hebben, ook als zij geen geld vragen, want zij hebben belang in de nering door aandeelen op den drank, b. v.

Het gevaar alleen zou reeds den jongeling van zulke ontucht moeten verwijderen; daarbij komt nog de onteerende zijde door zijn aanraking met schepsels die op de laagste sport van de zedelijke ladder staan, vernederd; *elke jongeling die met de ontucht in betrekking komt is zedelijk bezoedeld*.

Onder de oorzaken die de jongelingen het meest tot de ontucht leiden, kan men eerst het misbruik, zelfs voorbijgaand, van alcoholische dranken, noemen. Op tien jongelingen die door geslachtsziekten worden aangetast, waren er acht onder den invloed van den drank. Dronkenschap berooft immers van alle zelfbeheersching en vermindert het weerstandsvermogen tegenover verlokkingen. Men heeft van den alcohol kunnen zeggen, dat hij zoo niet de vader dan toch de peter van de venerische ziekten is.

4° HOE DE GESLACHTSZIEKTEN VERERGEREN

Is men door een geslachtsziekte aangetast, dan is het noodig, zich zonder uitstel aan eene doeltreffende behandeling te onderwerpen. Het zijn de ziekten die het meest de toekomst van een mensch in gevaar brengen. Vele jongelingen handelen gewoonlijk op veel te lichtzinnige wijze; zij zijn de slachtoffers van de overlevering. In den tijd toen men nog de erge gevolgen dezer ziekten niet kende, toen men ze beschouwde als tegenslagen zonder gevolgen, had men de gewoonte daarmede te spotten, en jeugdzonden zonder belang te noemen. In zulken geestestoestand verkeert thans nog de student, die onbekommerd van aard, op zijne hoede niet werd gebracht.

Als gevolg van een dergelijk geestestoestand, verzuimt de jongeling zich op passende wijze te laten verplegen. Daar ligt de gewoonste oorzaak van de gevaarlijkheid der geslachtsziekten. Hoeveel ongelukkigen hebben wij niet gezien die op rijpen leeftijd door sle-

pende kwalen aangetast, alle hoop opgaven omdat zij vroeger niet verpleegd werden en de noodige raadgevingen niet hebben ontvangen.

Als de student vaststelt dat hij besmet is, loopt hij om raad bij een studiekamer, of bij een student in de geneeskunde, die de noodige bevoegdheid niet bezit, of bij een jongen geneesheer die over hem geen voldoende gezag heeft; door de verpleging verdwijnen snel de zichtbare letsels, en dan meent hij genezen te zijn, als nog de vreeselijke ziekte in hem in stilte voort woekert.

Maar om zich goed te verzorgen, is er veel geld noodig, meer dan de inkomsten van den student bedragen, die dan zijne ouders niet durft of niet wil op de hoogte te houden.

Thans bestaat deze moeilijkheid niet meer; de Belgische regeering, het venerisch gevaar bewust, stelt ter beschikking van elken zieke, rijk of arm, de noodige ontsmettende stoffen, zelfs ook voor degenen die over de noodige middelen niet beschikken, de geneeskundige verpleging.

Voor een student, zijn de voorwaarden nog gunstiger; hij kan zich eenvoudig tot een der geneesheeren van het gasthuis, kliniekoversten of adsistenten wenden, om kosteloos verpleegd te worden, vermits al de geneesmiddelen door den Staat kosteloos geleverd worden. Zij kunnen ook om raad gaan bij de geneesheeren der polikliniekeu die hen op de zelfde wijze zullen verplegen.

De voornaamste hinderpaal voor een doeltreffende verpleging is dus thans gansch verdwenen.

Maar de student kent van de geslachtsziekten niets; hij is de aangewezen prooi van kwakzalvers en onkiesche kerels. Hij zal de aankondiging lezen van een « bijzonder » of « biologisch » of « met planten genezend » instituut, die een spoedige verlossing van de venerische ziekten en hun gevolgen beloven. Bezoekt hij deze inrichtingen, dan zal hij een onvoldoende behandeling ondergaan, en als die afgeloopen is, zal men hen dan volledig genezen verklaren. Deze schijnbare verpleging heeft op zijn lichaam geen ernstigen invloed; ten opzichte van de ontwikkeling van de ziekte, is hij in feite niet verpleegd geweest.

Of wel zal de student een geneesmiddel koopen, dat hij in een dagblad aangekondigd vond, met vermelding : « Ontwijfelbare genezing van al de geslachtsziekten in 14 dagen... » Gelooft hij aan dit listig bedrog, dan zal hij gansch zijn leven aan de verschrikkelijkste gevolgen van de kwaal blootgesteld blijven.

Eindelijk ontvangt de student soms ook de raadgevingen van zekere oneerlijke apothekers die onwettelijk de geneeskunde uitoefe-

nen; hij ontvangt tegen den druiper eene inspuiting, tegen de syphilis een doosje met een specialiteit. De ongelukkige verkeert in den toestand van iemand die geen verpleging ontvangt.

Daar liggen de meeste oorzaken van de vererging der geslachtsziekten; wij kunnen er niet genoeg de aandacht van de jongelingen op vestigen.

5° HOE MEN DE GESLACHTSZIEKTEN GENEEST

In strijd met hetgeen vele menschen denken, zijn de geslachtsziekten volkomen geneesbaar, als zij op de gepaste wijze worden behandeld. Deze laatste voorwaarde is onontbeerlijk.

Zelfs voor de syphilis gebeurt het dat, als men zich bij het ontstaan van den sjanker dadelijk tot een geneesheer wendt de ziekte door een sterke behandeling van het begin af kan uitgeroeid worden.

De algemeen geworden syphilis wordt vooral met arseniekhoudende geneesmiddelen, van den aard van arsenobenzol, bestreden. Onder de meest bekende treft men de 606 en de 914.

De behandeling duurt lang, en de toestand wordt door het bloedonderzoek, volgens Bordet-Wasserman waargenomen. Alleen na twee jaar, ten minste, mag men zich als genezen beschouwen, als de letsels verdwenen zijn en als de reactie van Bordet-Wasserman negatief utivalt, dit wil zeggen als de reactie geen spoor meer aantoont van een syphilitische besmetting.

Voor den druiper, is het belang van een vroege behandeling en ook van zorgvuldige verpleging overwegend. De meeste verwikkelingen ontstaan omdat de geneeskundige voorschriften niet lang genoeg of op onvoldoende wijze werden gevolgd, of wel omdat de zieke door een kwakzalver of door een oneerlijken apotheker, op ontoereikende of te ruwe wijze werd verpleegd.

Is het thans gemakkelijk voor den student om zich te laten verplegen en te genezen, zoo is het moeielijker voor hem de ziekte te vermijden. De student is jong, opbruisend, aan al de bekoringen der universiteitssteden blootgesteld.

Men denke niet dat alleen degenen die liederlijk leven, door geslachtsziekten worden aangetast. Hoe dikwijls heb ik het volgende niet moeten hooren : « Ik ben een ordentlijke jongeling, maar na een vriendenfeest, na een feestmaal, heb ik mij laten verleiden. Het is zeer ongelukkig, want het is het gevolg van een enkele onvoor-

zichtigheid! » Bijna altijd wordt hetzelfde verhaal gehoord, alleen met enkele persoonlijke wijzigingen.

Wat moet men dan doen, om zich voor zulke vreeselijke besmettingen te vrijwaren ?

Het is niet voldoende, zooals het gewoonlijk gebeurt, dat de vader of een bejaard familielid den jongeling met de gewone rede, over de gevaren van de losbandigheid in het vrij en onbewaakt leven laat gaan; een langdurige zedelijke invloed is noodig, om een gunstige uitwerking te bekomen.

De krachtigste invloed op een jongeling gaat uit van het besef van de plicht. Gij zult, bijna allen, eens in het huwelijk treden en een gezin stichten. Gij hebt den plicht, den volstrekten plicht als eerlijk man, in uw huisgezin geen kiemen van gevaarlijke ziekten te brengen, die de vrouw welke gij bemint zouden kunnen aantasten, die aan uwe kinderen erfelijke kwalen zouden kunnen overbrengen. Dat moet gij altijd indachtig zijn.

Om dit doel te bereiken, om dezen strijd tegen de prikkels van het leven te voeren, moet gij U aan eenige levensregels onderwerpen. Men moet altijd zijn zedelijk peil verhoogen, ten einde de weerstandskrachten tegen de bekoringen te versterken; men moet alle valsch schaamtegevoel afwerpen en zich van de verkeerde begrippen welke de jongelingen over het geslachtsleven hebben, beslist losmaken.

De meest verspreidde dezer verkeerde begrippen betreffen de kuischheid; gewoonlijk denkt men dat, van een zekeren leeftijd af, de onthouding moeilijk is; men moet echter niet vergeten dat in vele landen, namelijk in Engeland, in de Scandinaafsche landen, vele jongelingen zeer natuurlijk kuisch leven.

Kuischheid is voor de gezondheid niet nadeelig; kuische jongelingen voeren, zooals men het wel denken zou, geen moeilijken strijd tegen de natuur, waarin zij zoo dikwijls zouden bezwijken. Om daarvan overtuigd te zijn, moet men alleen de studenten van Oxford en van Cambridge beschouwen, waaronder een groot aantal de onthouding waarnemen en die in gunstige gezondheid verkeeren.

Tegenover geslachtslusten staan immers zeer sterke afleidingsmiddelen, zooals arbeid, hooger intellectueel verzet, sport. Bij den mensch staat de intellectueele kant van zijn natuur tegenover de genitale kant. Niets is juister : de ervaring leert dat een ernstige en vlijtige arbeid de weelderige krachten bij den jongen man in toom houdt.

De jongelingen voelen het noodig om bijeen te komen, van gedachten te wisselen waarvan de overmaat een kenmerk is van hun

leeftijd. Maar in plaats van in koffiehuizen bijeen te komen of in plaatsen waar alles, menschen, drank, vrouwen, prikkelend werkt, is het wenschelijk dat zij te samen komen om aangename besprekingen over wetenschap, kunsten en letteren te voeren. Daar is plaats genoeg voor gezonde bezigheden, voor zedelijke prikkelingen, waardoor het ideaal versterkt wordt, de geest hooger wordt verheven, de afstand tusschen edel geesteswerk en ongezond genot van losbandigheid verbreed wordt.

Als ik de meening uit dat zulke middelen gunstig werken, ben ik echter zoo eenvoudig niet om te denken dat het mogelijk zou zijn de jongelingen volledig aan de wat te overdreven vermakelijkheden van hun leeftijd te onttrekken. Wat ik echter zou wenschen, dat is het invoeren ten onzent, waar zij zelfs no gniet bestaan, van zeden en gewoonten, die de jongelingen naar de wetenschap, naar de kunsten zouden drijven, waardoor hun ideaal verhevener zou worden en hun drang naar onwaardige vermaken krachteloos.

Al wat onze ziel verheft, werkt in den zelfden zin; voor vele zielen, zijn de godsdienstige voorschriften een sterke teugel; bij anderen werkt het natuurlijk gevoel van zedelijke waardigheid even krachtig.

Aan handenarbeid, aan turnoefeningen, aan alles wat tot de gezondheid van het lichaam bijdraagt, hecht ik een groot belang. Ik zal niet beweren dat de jongeling, die deze voorschriften volgt, gansch buiten het bereik van gevaarlijke prikkels zal blijven; maar ik ben de meening toegedaan dat geregelde en doelmatige lichaamsoefeningen vele prikkels kunnen bedwingen, die zonder zoo een tegenwicht rampvolle gevolgen zouden hebben.

Als besluit, *kan men zich dus tegen geslachtsziekten vrijwaren :*

1° Door een geslachtsleven te leiden, dat zooveel mogelijk de prikkelingen vermijdt, en door onthouding;

2° Door de plaatsen te kennen waar de ziekten het meest gekregen worden en de voorwaarden die de ziekten kunnen verspreiden.

Men kan die ziekten verergeren, door zich niet te verzorgen of door zich door kwakzalvers of door personen die geen geneesheeren zijn te laten verzorgen.

Men kan genezen, als men zich op volledige wijze door bevoegde en nauwgezette geneesheeren laat verplegen.

Wat wij hier gezeid hebben, zegt het aan uw makkers voort; er dient propaganda gemaakt te worden voor deze begrippen van sociale gezondheid, om vele levens te beschermen en degene die zouden kunnen bedorven zijn, gelukkig te maken.

Als gij aldus handelt, zult gij werkdadige medehelpers geworden zijn in den strijd, dien wij ondernomen hebben, om de geslachtsziekten uit de reeks der kwalen die onze beschaving bedreigen, te doen verdwijnen.

Lijst der instellingen die door den Staat worden ondersteund en waar weinig bemiddelden door geslachtsziekten aangetast, zich ten koste van den Staa kunnen aten verplegen.

PROVINCIE ANTWERPEN

Antwerpen	Centraalkliniek (Dr François), Boogschuttershofstraat, 48.
	Rood Kruis (Dr Leyssen en Van Huffelen), Mechelsche steenweg, 111.
	Burgerlijk Gasthuis.
	Verpleging van Dr Bertrand, Koninginnenstraat, 21.
Berchem	Burgerlijk Gasthuis.
Hoboken	Burgerlijk gasthuis.
Mechelen	Burgerlijk Gasthuis.
Merxem	Dr d'Hooge, Gemeentestraat, 41.
Turnhout	Burgerlijk Gasthuis (Dr Proost).

PROVINCIE BRABANT

Brussel	Sint-Pietersgasthuis (Prof. Jacqué).
	Heelkundig Instituut (Prof. Morelle), Marie-Louise square, 59.
	Van Helmont Polikliniek (Dr d'Haenens en Dr Behaeghel, Vlaanderstraat, 46.
	Polikliniek der Stad Brussel (Dr Desneux), Spoormakersstraat.
	Verpleging César De Paepe (Dr Marteau), Lakenstraat, 26.
Laken	Burgerlijk Gasthuis.
Diest	Dr Verlinden.
	Dr Vande Kerckhof, Hoogstraat, 83.
Etterbeek	Burgerlijk Gasthuis.
	Hoogeschool-Polikliniek (Dr Bernard), Etterbeeksche steenweg.
	Dr Wallon, Gerardstraat, 151.
Elsene	Burgerlijk Gasthuis.
	Gasthuis de Calvarienberg (Dr Asselberghs), Waversche steenweg, 248.
St-Jans-Molenbeek	Burgerlijk Gasthuis.
Schaarbeek	Burgerlijk Gasthuis.
	Verpleging der Gaucheretstraat, 50.
St-Gillis	Burgerlijk Gasthuis.
St-Joost-ten-Noode	Burgerlijk Gasthuis.
	Dr De Graeve, Middaglijnstraat, 100.
Ukkel	St-Elisabethgesticht, Defrélaan.
St-Pieters-Woluwe	Dr Licoppe, Roger-Vanden Driesschelaan, 6.
Leuven	Burgerlijk Gasthuis.
Nijvel	Burgerlijk Gasthuis.
Tubize	Dr Nerinckx.
Vilvoorde	Burgerlijk Gasthuis.

WEST-VLAANDEREN

Blankenberge	Burgerlijk Gasthuis (Dr Butaye).
Brugge	Burgerlijk Gasthuis.
Kortrijk	O. L. V. Gasthuis (Dr Scete).
Iseghem	Burgerlijk Gasthuis (Dr Verhamme).
Meenen	Burgerlijk Gasthuis.
Oostende	Burgerlijk Gasthuis.
Poperinge	Dr Dewulf.
Wareghem	Burgerlijk Gasthuis.
Wervick	Burgerlijk Gasthuis (Dr D'Hondt).

OOST-VLAANDEREN

Aalst	Verpleging van Dr Grave, Dendermondsche steenweg, 158.
Oudenaarde	Burgerlijk Gasthuis.
Gent	Burgerlijk Gasthuis (Byloke).
	Centrale Kliniek (Dr Dauwe), St-Jansvest, 6.
	Dr Bouckaert, Kortrijksche steenweg, 103.
	Dr Drousbeque, St-Vicentius a Paulo-Kliniek, Klein Dok.
	Dr Moreels, Sanderusstraat, 22.
	Dr Poirier, Peperstraat, 4.
	DrRysenaere, Phœnixstraat, 29.
Geeraardsbergen	Burgerlijk Gasthuis.
Gendbrugge	Heelkundig Instituut van Dr Van de Calseyde.
Lokeren	Dr Vercauteren.
Ninove	Burgerlijk Gasthuis (Dr Behu).
Ronse	Burgerlijk Gasthuis (Dr Fremaux).
St-Niklaas (Waas)	Burgerlijk Gasthuis (Dr Behiels).
Temsche	Burgerlijk Gasthuis.
Dendermonde	Burgerlijk Gasthuis (Dr Verbelen).
Zele	Burgerlijk Gasthuis (Dr Rubbens).

PROVINCIE HENEGOUWEN

Binche	Dr Honoré, avenue Vanderpepen, 51.
Courcelles	Dr Votion.
Charleroi	Dispensaire provincial.
	Dr Craen, boulevard Audent, 81.
Fleurus	Dr Collet.
Fontaine-l'Evêque	Dr Boulanger, rue de Binche.
Jumet	Hôpital Sanatorium.
Lessines	Dr J. Jouret, rue Latérale, 7.
Marchienne-au-Pont	Dr Breuer, rue de Mons, 47.
Mons	Dispensaire provincial.
Morlanwelz	Policlinique intercommunale.
Thuin	Dr Barbry, rue Léopold II.

PROVINCIE LUIK

Aywaille	Dr Georges.
Cérexhe-Heuseux	Institut Sainte-Anne pour enfants anormaux.
Flémalle-Haute	Dr Decharneux.
Liége	Hôpital de Bavière.
	Dr Bernard, rue du Vieux-Mayeur, 28.
	Dr Thiernesse, boulevard de la Constitution, 5.
Seraing	Dispensaire de la Fédération des Sociétés Mutualistes du Bassin de Seraing, 171, rue de la Baume. Dr Lakaye.
Tilleur	Dr Appeldorn, rue Horloz, 91.
Vaux-sous-Chèvrement	Dr Maréchal, rue Hamont, 5.
Verviers	Dr Bouttiau, rue Saint-Remacle, 1.

PROVINCIE LIMBURG

Tongeren	Burgerlijk Gasthuis.
Sint-Truiden	Burgerlijk Gasthuis.

PROVINCIE NAMEN

Auvelais	Dr Romdenne, rue des Glaces Nationales Belges, 2.
Florennes	Hôpital civil.
Namur	Dr Rolin.
Yves-Gomezée	Hôpital civil.
Florennes	Dr Mouvet.